

del poble

IRLA L'Homenatge Endavant

Per fi es comença a veure l'aigua clara pel que fa al projectat homenatge al fill de Sant Feliu i tercer president de la Generalitat, Josep Irla. L'Honorable Jordi Pujol ha donat el vist i plau i a hores d'ara estan a punt d'iniciar-se les reunions preparatòries en les que hi participarà junt amb la comissió organitzadora i els representants de les entitats ganxones, un delegat especial designat per la Generalitat que farà les funcions d'enllaç entre la Plaça de Sant Jaume i l'organització de l'homenatge.

Segons Francesc Nadal i Serra, secretari de la comissió organitzadora, en aquests moments no existeix cap impediment perquè l'homenatge pugui portar-se a terme la propera primavera. «L'Honorable Pujol —diu el Sr. Nadal— ens ha comunicat que podem comptar amb la seva col·laboració i assistència».

El projecte inicial preveu un seguit d'actes que es perllongaran al llarg d'una setmana i que culminaran amb el trasllat a la nostra població de les despulles de l'Irla que actualment romanen a la població francesa de Saint-Raphael.

Entre els actes que hom preveu portar a terme hi figura una mostra de cartells sobre la vida i època de l'Irla, una exposició dedicada a la Generalitat a l'exili, un cicle de conferències, l'edició d'un llibre biogràfic adreçat a les escoles i l'encunyació d'una medalla commemorativa de l'homenatge. També se celebrarà una festa popular en la que intervindran grups folklòrics representatius de les diverses contrades del Principat.

De totes maneres, tal com ens manifesta el Sr. Nadal, la realització d'aquest projecte s'haurà d'adaptar al pressupost econòmic ja que si les probables ajudes de la Generalitat, Diputació i Ajuntament no són suficients, serà necessari retallar el programa.

UN HOMENATGE SENSE OSTENTACIÓ

«L'esperit de l'homenatge a Irla —diu Francesc Nadal— té dues vertents: el record de Sant Feliu a un fill estimat i l'homenatge de la Generalitat al seu tercer president».

«Irla era un home senzill i per això els actes que es portaran a terme fugiran de tot tipus d'ostentació. Jo que vaig conèixer Josep Irla —continua dient el secretari de la comissió organitzadora— puc afirmar sense cap possibilitat d'error, que el tercer president de la Generalitat fou un polític cent per cent honest i sobretot un home de Sant Feliu. Ell no mirava la ideologia de les persones, era obert a tothom i sempre estava disposat a ajudar qui fos...».

HOMENATGE UNITARI

L'homenatge a Josep Irla —el «president oblidat»— va començar-se a planificar fa cosa de dos anys. La idea va rebre ben aviat el recolzament dels partits polítics, centrals sindicals, associacions de veïns, culturals, esportives, etc. Després d'un seguit de reunions que van tenir lloc en el local del Centre Excursionista Montclar, es va decidir nomenar una comissió organitzadora. El primer pas fou donat a principis de juny del 1979 amb una visita al Palau de la Generalitat. El president Tarradellas, després d'elogiar la personalitat humana i política de Josep Irla, opinà que l'homenatge no es podia limitar a Sant Feliu sinó que havia de ser a nivell de Catalunya. Digué que estava previst dedicar un homenatge conjunt a Macià, Companys i Irla, que hauria d'esdevenir una veritable festa nacional. Finalment demanà un marge de temps per tirar endavant tot això i prometé que en un proper viatge a les nostres comarques visitaria Sant Feliu per tal d'ultimar detalls.

Aquesta visita mai no es va realitzar i l'homenatge a Irla quedà pràcticament bloquejat. Males llengües afirmen que el desinterès de Tarradellas no fou ben bé casual i que les seves relacions amb Irla no foren durant l'exili massa cordials.

Quan després de les eleccions al Parlament, Jordi Pujol passà a ocupar el despatx de la Plaça de Sant Jaume, l'homenatge romania encara paralytitzat. Fou aleshores quan una representació de Sant Feliu formada per l'ex-batlle Manel Monfort, l'avui alcalde Josep Vicente, el regidor i diputat a Corts Josep López de Lerma i el secretari de la comissió organitzadora Francesc Nadal, va visitar novament el Palau de la Generalitat. Jordi Pujol, demanà un plaç de temps per estudiar les connotacions històriques del tema Irla, i un mes després cridà la comissió organitzadora per fer-los saber el seu recolzament a l'homenatge.

IRLA: CIUTADÀ I POLÍTIC

Josep Irla neix a Sant Feliu el 24 d'octubre de 1876. El seu pare, oriund de la Cerdanya, era un fervent catalanista i membre destacat del federalisme republicà. El negoci de la família Irla era una taberna —«Cal Romaguer»— situada en el carrer de l'Algavira i que en aquell temps fou força popular.

Josep seguí els passos del seu pare —que havia estat diputat provincial a les legislatures de 1905 i 1908— i ben aviat, concretament l'any 1905 fou elegit regidor del nostre Ajuntament. Dos anys després ja era batlle i porta a terme una destacada tasca enfront del Consistori. Després de la mort del seu pare (1911)

assumí el càrrec de diputat provincial i continua en aquest lloc fins a la Dictadura de Primo de Rivera (1923). Paral·lelament a tota aquesta ocupació política, Josep Irla i els seus dos germans tenien un magatzem de suro i eren signataris de Transport Marítim. Amb una goleta de la seva propietat —la «Comercio»— feien cabotatge entre Sant Feliu i Barcelona.

El 12 d'abril de 1931 les eleccions municipals enderrocaven la monarquia; Francesc Macià obtingué el màxim de vots a Barcelona així com Irla a la seva circumscripció, tots dos dintre de les llistes d'Esquerra Republicana de Catalunya, partit del que eren membres fundadors. Poc després entrà a formar part com a vice-president de l'Assemblea redactora de l'Estatut de Núria. Més tard Macià el nomena Comissari de la Generalitat a Girona, càrrec que ha de deixar quan el 1933 és designat Conseller de Governació. Per raons de salut li fou impossible fer-se càrrec d'aquesta Conselleria. D'altres càrrecs però l'esperaven: Director General d'Indústria al govern central, Director General d'Assistència Social de la Generalitat.

Quan arran de l'alçament del 18 de juliol del 1936 Ventura Gassol marxà deixant vacant la Conselleria de Cultura, Irla passà a ocupar aquest lloc. En plena lluita, l'any 1937, és designat Director General de Rendes i Patrimoni de la Generalitat fins que l'any següent és elegit per unanimitat President del Parlament de Catalunya. Els primers dies del febrer del 39 marxà a l'exili i és allà on després de la mort de Companys assumeix interinament la Presidència de la Generalitat. Aquesta interinitat s'allargà fins quatre anys abans de la seva mort (Saint-Raphael, 20 de setembre de 1958) per les difícils circumstàncies històriques en les que es trobà la Generalitat a l'exili. Dament la seva tomba hom deposità un ram de flors vermelles amb una cinta amb la següent inscripció: «Sant Feliu al seu diputat».

NÚRIA PUJOL i ANTONI DALMAU

